

Važna pobuda na področju šolstva

V sredo dopoldne je bila v časnikar-
skem krožku v Trstu predstavitev zani-
mive didaktične in kulturne pobude, sreča-
nje med italijanskimi in slovenskimi šol-
niki naše dežele, ki ga prireja občina
Devin-Nabrežina in koordinacijski odbor
učnega osebja slovenskih in italijanskih
šol. Ta enodnevni kongres bo v četrtek,
17. t.m., ob 16. uri v hotelu Europa v na-
brežinskem Bregu. Na njem pa bodo
predstavniki organizatorjev govorili na
temo »Izkušnje in didaktične perspekti-
ve v odnosih med italijanskimi in sloven-
skimi šolami v deželi«.

Pobudo je predstavil odbornik za šol-
stvo občine Devin - Nabrežina prof. De-
pangher, ki je povedal, da so organizator-
ji prosili šole s Tržaškega, Goriškega in
nekatero šole v videmski pokrajini, da bi
sporočile svoje izkušnje v organiziranju
raznovrstnih pobud, ki bi lahko služile
kot pedagoško in didaktično gradivo. Ob-
činska uprava si želi, da bi to srečanje
služilo predvsem za pobude na področju
šolstva, ki bi jih prirejali tudi v prihod-
nosti. Stiki med italijanskimi in sloven-
skimi šolami pa so zanimivi in potrebni,
še posebej glede na stvarnost v občini,
kot je povedal odbornik Depangher.

Natančnejšo sliko o četrtkovem sreča-
nju sta nato podala prof. Spadaro in prof.
Samo Pahor. Prvi je naglasil misel, da je
pobuda nastala v šolskem okolju, ki se pač
zaveda, da mora služiti resnici in zato po-
stavlja na prvo mesto didaktično in kul-
turno podobo te pobude, ki ima predvsem
ta namen, da med šolniki enega in dru-
gega naroda spodbudi zanimanje za stvar-
nost, ki jo šola mora posredovati učen-
cem. V nadaljevanju je povedal, da je od-
bor slovenskih in italijanskih šolnikov sto-
pil v stik tudi z znanstvenimi ustanova-
mi in inštitutom za glotologijo tržaške u-
niverze, da bi postavili temelje te pobude
na znanstveno raven.

Podobno misel je povedal tudi prof.
Samo Pahor, ki je rekel, da je spoznava-
nje katere koli stvari prvi pogoj, da do-
bimo do tistega vprašanja neki odnos.
Prav medsebojno spoznavanje pa je prvi
cilj tega srečanja.

Med debato, ki se je razvila po pred-
stavitvi tega srečanja, so prišle na dan še
nekatero dopolnitve. Tako je didaktični
ravnatelj Skrinjar povedal, da je do po-

■ dalje na 8. strani

Iskanje poti naprej v Nemčiji in Franciji

Nedeljske parlamentarne volitve v ZR
Nemčiji in upravne volitve v Franciji so
prinesle zmago sredinsko-desnim stran-
kam, zmago, ki ni bila nepričakovana, saj
so jo napovedovala skoraj vsa ugotavlja-
nja javnega mnenja. Kvečjemu je nekoli-
ko presenetilo dejstvo, da je nemška kr-
ščanska demokracija premagala socialno
demokracijo za več kot 10% v številu
volivnih glasov, točno izraženo 10,5%. Kaj
takšnega se ni zgodilo v Nemčiji že od
Adenauerjevih časov v petdesetih letih.
Krščanskodemokratska stranka, ki pove-
zuje krščanske demokrate v po večini pro-
testantskih nemških deželah s katoliškimi
krščanskimi socialci na Bavarskem, kate-
re vodi zelo znani Franz-Josef Strauss,
predsednik bavarske vlade, je dobila 48,8
odstotka glasov, socialni demokrati pa 38,2
odstotka. Prvič so zdaj prišli v zvezni par-
lament takoimenovani »zeleni« ali »eko-
logisti«, ker so za malenkost presegli pet
odstotkov. Stranke, ki v Zahodni Nemčiji
ne dosežejo pet odstotkov, so po ustavi iz-
ključene iz zveznega parlamenta in iz de-
želnih zborov. Še kar dobro pa so se od-
rezali liberalci, ki so bili zadnje čase v
taki politični krizi, da so mnogi komen-
tatorji sploh dvomili, da bodo dobili po-
trebnih pet odstotkov glasov. Pri nekate-
rih deželnih volitvah so bili padli že pod
to mejo. Vendar so zdaj zbrali 6,9 odstot-
ka glasov in ostajajo tako tretja politična

sila v Nemčiji in bodo spet igrali važno
vlogo, ker samo z njimi bo lahko sesta-
vila krščanska demokracija vladno večino.
Izgubili pa bodo verjetno eno ministrstvo.
Doslej so imeli štiri, med njimi zunanje
in gospodarsko. A pogajanja za sestavo
nove vladne koalicije se bodo začele ko-
maj prihodnje dni. Ker že zdaj sodelujejo
s krščanskimi demokrati, je pričakovati,
da ne bodo preveč težka in da bo tvorilo
novo nemško vladno koalicijo zavezništvo
KD-LS (liberalna stranka), ki jo vodi se-
danji zunanji minister Genscher.

Socialna demokracija, ki je že dolgo
let, kljub temu, da je po volivni moči za-
ostajala za krščansko demokracijo, sestav-
ljala vladno koalicijo z liberalci (vse do
lani), zdaj v nobenem primeru ne more
več računati samo na tako koalicijo. Tudi
skupaj z liberalci ne bi dosegla večine v
parlamentu. Morala bi se povezati poleg
liberalcev še z »zelenimi«, ki pa so na gla-
su kot nemška skrajna levica. V takem
primeru bi zbrala kakih 50,1 ali 50,2%, iz-
ročila pa bi se na milost in nemilost tej
nemirni politični skupini, ki je za eno-
stransko razorožitev Nemčije (neglede na
to, kaj bosta storili obe veliki sili), s čim-
er bi prešla Nemčija izpod okrilja At-
lantske zveze in ameriške zaščite v »nev-
tralni pas« v Evropi in bi se v polni meri
izpostavila sovjetskemu pritisku. Zato je

■ dalje na 2. strani ■

Papež končuje svoj obisk v državah Srednje Amerike

Papež je prispel do trenutka, ko to pi-
šemo, že do zadnje četrtine svojega pot-
nega programa v Srednji Ameriki. Pred
seboj ima le še obiska v Belizeju in v Hai-
tiju, nedvomno najbolj miren in simpati-
čen del njegovega obiskovanja.

Belize je mirna država, približno tako
velika kot Slovenija, a ima po zadnjih
ocenah le okrog 145.000 prebivavcev, ki
so rasno in versko zelo mešani. Neodvis-
nost je dobil Belize šele 21. septembra
1981. Dotlej je bil avtonomna dežela pod
okriljem Velike Britanije. Notranjo samo-
stojnost je užival že od leta 1964. Dežela
je rodovitna, a zelo redko poseljena, saj
pride le 9 ljudi na en kvadratni kilometer
(v Sloveniji 90). Uradni jezik je angleški,
del prebivalstva pa govori tudi španski
jezik. Katoličanov je triindevetdeset tisoč
prebivavcev, torej večina. Gospodarske in

socialne razmere so zadovoljive, v politič-
nem pogledu vlada demokracija po bri-
tanskem vzoru. Homatije skuša povzroča-
ti v Belizeju Gvatemala, ki si jo želi pri-
ključiti na osnovi »starodavnih« pravic.

Iz Belizeja se bo podal papež še na
Haiti, v edino skoro čisto črnsko državo
Južne in Srednje Amerike. Ta država, ki
meri le 27.750 kv. kilometrov in šteje
4.314.000 prebivavcev, je znana kot ena
najbolj revnih na svetu. Prebivavstvo ži-
vi v naravnost vnebovpijoči revščini in
mora prenašati oduren diktatorski režim
Jeana-Clauda Duvaliera, sina prejšnjega
diktatorja Duvaliera, a mu je vsaj prihra-
njeno zlo državljanske vojne in množič-
nih pokolov. Dežela se nekako drži nad
vodo z ameriško pomočjo, ki pa ni mno-
go več kot miloščina, kajti kaže, da niti

■ dalje na 3. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 13. marca 1983, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojano; 10.00 Poslušali boste; 10.30 Mladinski oder: »Dvojne počitnice«; 11.00 Sestanek z...; 11.15 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Šport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditev; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 14. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.45 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja: Giulio Caccini: Evridika (prvo dejanje); 11.30 Beleška; 12.00 Beseda in pesem; 13.00 Poročila; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje); Pier Paolo Pasolini: »Sanja«; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 15.00 Veselo športno popoldne. Pripravlja Jože Peterlin; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Od Milj do Devina; 18.30 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 15. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.45 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroške vrte; 11.30 Beleška; 12.00 Od Milj do Devina; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje); Pier Paolo Pasolini: »Sanja«; 16.45 Postni govor; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Slovenska poetična drama; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 16. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.45 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beleška; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Trst by night; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih; Pier Paolo Pasolini: »Sanja«; 14.30 Evergreeni; 14.55 Naš jezik; 15.00 Dijaška tribuna; 16.00 Almanah; Tri slovenske sestre; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Na goriškem valu; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 17. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.45 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beleška; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje); Pier Paolo Pasolini: »Sanja«; 14.30 Otroški kotiček: »To je pa laž; 15.00 Beseda ni konj; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.15 Priljubljeni motivi; 18.30 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 18. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.45 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beleška; 12.00 Roža mogota; 13.00 Poročila; 13.20 Naša gruda; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih; Pier Paolo Pasolini: »Sanja«; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 15.00 Od ekrana do ekrana; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 19. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.45 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beleška; 12.00 Glas od Rezijske; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih; Pier Paolo Pasolini: »Sanja«; 14.30 Otroški kotiček; 15.00 Iz studia neposredno; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.40 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Iskanje poti naprej...

■ nadaljevanje s 1. strani

razumljivo, da Sovjeti vneto podpirajo nastop »zelenih« v Nemčiji, ki so jim koristnejši kot sama nemška komunistična partija, ki sploh ni prišla v parlament. Krščanska demokracija seveda ne more računati na kako vladno zavezanost z »zelenimi«, saj je politično delovanje teh naperjeno predvsem proti njej. A tudi socialna demokracija si bo dobro premislila, preden bi se spustila v kako kombinacijo z »zelenimi«, saj bi ji to lahko prineslo še novo politično oslabitev. Izgubila bi zaupanje tiste velike večine svojih volivcev, ki je za politično stabilnost in za trdno mesto Nemčije v atlantskem zavezništvu kot dejavniku političnega in vojaškega ravnovesja v Evropi. Ravno to, da je novi voditelj socialne demokracije Hans-Jochen Vogel (bolehn Schmidt se je umaknil) pred malo časa na lastno pobudo obiskal novega sovjetskega voditelja Andropova in začel ubirati v svojih govorih nevtralistične tone, je po mnenju političnih opazovalcev tako oslabilo socialnodemokratsko stranko. Vogel se je po njihovem mnenju enostavno zmotil glede razpoloženja nemških volivcev, ker je preveč prisluhnil levici v lastni stranki, verjetno pa je tudi precenjeval uspeh politične propagande »zelenih«.

Vendar pa je treba upoštevati še en dejavnik, ki ga večina političnih komentatorjev — posebno v Italiji — ne jemlje v poštev. Nemški narod se je znašel po zadnji vojni v zelo težkem položaju. Konec je bilo sanj o Nemčiji kot glavni evropski ali celo svetovni velesili, v katere je zazibal večino nemške javnosti Hitler. Nemčija se je znašla strašno poražena, razdejana, razdeljena in izgubila je velik del svojih ozemelj, Vzhodno Prusijo, velik del baltske obale in vse vzhodne Nemčije. Nemški narod si je moral začeti na novo pisati svojo zgodovino. Stare zgodovinske vrednote so izgubile svoj pomen. Začasno si je postavil za cilj povojno obnovo in doseg gospodarske blaginje, kar mu je v odlični meri uspelo. Toda zdaj je prišel do razpotja. Kam naprej? Socialnodemokratska stranka je dobro opravljala svojo nalogo v časih teženja po gospodarskem in predvsem socialnem napredku, kot je Adenauerjeva krščanska demokracija dobro opravila svojo nalogo v prvem

povojnem času, ko je bilo treba Nemčijo šele postaviti na noge, predvsem z zahodno podporo, in jo obvarovati pred sovjetskim posegom. Toda danes, ko so ti cilji doseženi, se nemški narod sprašuje, kako naprej. Kaj naj bo novi cilj nemške politike in gospodarstva?

Socialna demokracija s svojim poudarjanjem zgolj socialnih in gospodarskih vrednot ni znala dati nemškemu ljudstvu pravega odgovora na to težko vprašanje na pragu prihodnjih desetletij. V bistvu je s svojimi, zlasti Voglovimi predvidevanji o nevtralnosti predvidela za Nemčijo vlogo druge, večje Švedske, če ne celo Finske. To je velik del nemške javnosti vznemirilo. Zato je bolj pozorno prisluhnil ideologom krščanske demokracije, ki vidijo bodočnost za Nemčijo v zvestem vztrajanju na strani Zahoda, v zavezništvu z Združenimi državami in drugimi atlantskimi silami, v dosledni parlamentarni demokraciji in v tržnem gospodarstvu, povezanim z gospodarstvom vsega Zahoda. In odgovor na ta vprašanja, ki si jih zastavljajo mnogi Nemci, zlasti tudi mlade generacije, je bil dan na nedeljskih volitvah.

Isto pa se lahko reče tudi o volitvah v Franciji. Tudi tam socialisti, kot vse kaže, niso znali prepričati javnosti o veljavnosti svojih stališč v pogledu nacionalne politike. Francija in Nemčija sta bili poleg Velike Britanije vedno hrbtenica avtonomne evropske politike, pogosto v sporih med seboj, a v bistvu vendarle enotni v težnji, da si Evropa ohrani svojo vlogo v svetovni politiki in da ne postane zgolj torišče za medsebojno igro obeh največjih zunanjih sil. Nemški socialni demokrati in francoski socialisti so vsaj teoretično, v namenih kakih socialnodemokratskih ideologov, predvideli za obe sili, Nemčijo in Francijo, preveč postranski vlogi, na ljubo njunega miru. A ljubi mir mnogokrat še ne pomeni varnosti, ampak zgolj iluzijo, v katero se zatečejo tisti, ki se boje odločitev.

Seveda so igrali tako v Nemčiji kot v Franciji vlogo tudi gospodarski dejavniki, krizni pojavi, katerim socialnodemokratski vladi nista bili kos s svojim vztrajanjem pri starih modelih. Od tega so bile prizadete zlasti mlajše generacije. Toda o tem drugič.

Zaključen kongres KPI v Milanu

V nedeljo ponoči se je končal v Milanu 16. kongres KPI, ki je ob zaključku potrdil Enrica Berlinguerja za partijskega tajnika. Diskusija na njem se je nanašala na razne notranje partijske ideološke, pa tudi zunanjepolitične probleme. Glavna značilnost kongresa je bila v tem, da je prišlo na njem do začetka nekakega novega dialoga med komunistično in socialistično stranko, kajti Craxi kot gost na kongresu ni odločno zavrnil Berlinguerjeve ideje o politični alternativni v državi s pomočjo socialistične in nekaterih drugih laičnih in skrajno levih strank.

Craxijeva nejasna reakcija na to idejo je vzbudila mnogo komentarjev. V bistvu se je izrazil tako, kot da zaenkrat še ni časa za to, ker da KPI še ni »dozorela« za to, kar pa seveda ne izključuje take možnosti v prihodnosti. V vladnem taboru tako Craxijevo reagiranje na Berlinguerjev predlog ni naredilo najboljšega vtisa, a tolažijo se s tem, da je Craxi velik umetnik besede in če bi ne bil politik, bi lahko bil gledališki igravec. Na partijskem kongresu so govorili tudi o vprašanju zaščitnega zakona za Slovence v Italiji.

Papež končuje obisk...

■ nadaljevanje s 1. strani

Združene države nimajo kakega posebne interesa na gospodarskem razvoju Haitija, niti tamkajšnji režim ni sposoben, da bi dal kako pobudo v ta namen. Prebivalstvo govori francosko narečje, pomešano z afriškimi besedami. Uradni jezik je seveda francoščina. Ima upoštevanja vredno literaturo in izvirno umetnost, zlasti slikarstvo in folkloro. Prebivalci so skoraj vsi katoličani, zelo pobožni, a njihovo krščanstvo je močno pomešano s starim afriškim kultom voodoo (čarovništvo, češčenje duhov). Na glasu so kot pošteni, pohlevni ljudje.

Papež si bo tako v Belizeju kot na Haitiju neglede na revščino, ki ga bo globoko užalostila v tej zadnji državi, vsaj duhovno odpočil po napetosti, ki je spremljala njegovo potovanje iz Costa Rica do Gvatemale.

Z zaključkom papeževega potovanja si bo močno oddahnila tudi vsa katoliška in demokratična javnost po svetu, ki se je zavedala tveganja, kot ga je pomenilo papežovo potovanje po Srednji Ameriki, po skoraj samih levih in desnih diktatorskih državah. V nekaterih besni državljanska vojna.

Zborovanje »nevrščenih«

V glavnem mestu Indije, New Delhiju, je v teku svetovna konferenca tabora nevrščenih držav. Udeležujejo se je predstavniki 99 držav, od tega jih je nad tričetrť rednih članic, druge so zastopane z opazovalci.

Zal konferenca v svetovni javnosti ni deležna tiste pozornosti, kot bi jo zaslužila, in to tudi po krivdi delegatov samih, ki se po vzgledu Fidela Castra zaletavajo v ameriško politiko in razlagajo svoje visokoleteče misli o svetovni politiki, namesto da bi realistično obravnavali lastne politične, gospodarske in socialne probleme. Takih problemov ne manjka, kot dokazuje zloglasna revščina nekaterih držav tega tabora ali gibanja, kot se rajši imenujejo (npr. v Bangladešu in v raznih afriških državah), pa tudi njihovi medsebojni spopadi, za katere je tipičen primer vojna med Iranom in Irakom, pa tudi napetosti med afriškimi »nevrščenimi«. Jugoslovansko posredovalno stališče ne pride prav do izraza v takih razmerah.

GENERALNI KONZUL SFRJ MIROŠIČ NA OBISKU PRI DEŽELNEM VODSTVU SSK

V četrtek, 3. marca, je bil generalni konzul SFRJ Drago Mirošič v spremstvu z vicekonzulko Nevenko Kovačič na uradnem vljudnostnem obisku pri deželnem vodstvu Slovenske skupnosti. Gosta sta na strankinem sedežu v Trstu sprejela predsednik Rafko Dolhar in politični tajnik Andrej Bratuž ter jima prikazala vlogo, ki jo SSK opravlja v zamejskem političnem prostoru. Njuna izvajanja so nato dopolnili še drugi člani deželnega vodstva.

Obisk je potekal v prijateljskem duhu in se je zaključil z družabno večerjo na Repentabru.

PROSTOR MLADIH

»Povejmo ljudem kaj imamo!«

V februarški številki Ognjišča je najzanimivejši in najkvalitetnejši prispevek intervju z umetnostnim zgodovinarjem in varuhom kulturnih spomenikov dr. Marjanom Zadnikarjem in sicer v zvezi z njegovo obsežno knjigo, ki ima naslov »Romanika v Sloveniji«, t.j. umetnost romanskega sloga. V pogovoru z urednikom Francem Boletom je povedal med drugim: »Ko sem si izbral poklic, so me najbolj pritegovali spomeniki, spomeniško varstvo, se pravi, tista umetnost, ki je tesneje kakor premični spomeniki (kipi, slike) povezana z zemljo, iz katere je zrastle, na kateri stoji in se je ne da niti fizično premakniti, še manj pa neopazno presaditi nekam drugam. Ta umetnost vedno kriči: »Jaz sem zrastle na slovenski zemlji!« Ta povezava umetnosti z domačo zemljo, z domovino, me je ves čas pritegovala in zato ni slučaj, da sem se ukvarjal pretežno z arhitekturo«.

Prof. Zadnikar je tudi rekel: »Ne mislim, da bi Slovenci morali imeti več poklicnih umetnostnih zgodovinarjev in strokovnjakov. Menim, da je ena naših poglavitnih nalog predvsem ta, da našim ljudem, preprostim ljudem, povemo, kaj imamo, da je to tudi nekaj vredno. Res sicer ne premoremo velikih katedral in palač, ampak to, kar imamo, je zrastle iz zmogljivosti naše zemlje in našega človeka v preteklih stoletjih. Ti spomeniki so najzgovornejše priče in dokumenti naše zgodovine in kulture... Našim ljudem, otrokom, mladini bi bilo treba povedati, da so to naši spomeniki, da je to del naše kulture, naše preteklosti in da nam imajo tudi še danes marsikaj povedati, samo moramo se k njim potruditi. Do vseh se seveda ne pride z avtomobilom, včasih je

treba iti tudi peš, saj so cerkvice na hribih prav naša slovenska posebnost. Mislim, da sem vsaj do neke mere izpolnil svojo življenjsko nalogo tudi kot član tega malega evropskega naroda, ki ga imam neizmerno rad«, je zaključil prof. Zadnikar. »In nalogo seveda hkrati do svoje zemlje, ki je ena najlepših na svetu. Po svojih skromnih zmogljivostih sem opozoril veliki svet in mednarodno znanost na to, da Slovenija tudi v pogledu starejših kulturnih in umetnostnih spomenikov ni bela lisa na evropskem zemljevidu...«.

Med drugimi aktualnejšimi članki naj omenimo članek o novi cerkvi v Novi Gorici, reportažo o mladih slovenskih smučarjih Juretu Franku iz Nove Gorice in Jeseničanu Gregu Benediku, pisma bravcev in predvsem bravk, ki razodevajo razne in globoke človeške probleme, nekaj leposlovnih črtic, članek o novih kardinalih Kuhariću in Glempu in članek z naslovom »Glasbila in orkester«. Revija prinaša tudi nekaj izvirnih pesmi ter pregled dobrih novih knjig. Tudi tisti, ki imajo radi popevke, pridejo na svoj račun, s člankom o Philu Collinsu. Revija tudi tokrat ni pozabila na naše prizadete brate in jim posveča posebno reportažo. Na zadnjih straneh pa objavlja letos reportažo o evropskih glavnih mestih, tokrat o Dunaju.

PREDAVANJE V DSI

V ponedeljek, 14. marca bo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu govoril dr. Stanko Ojnik z ljubljanske teološke fakultete, ki bo predstavil novi cerkveni zakonik. Začetek ob 20.15.

Kaj piše v »JAMBORU«

Izšla je četrta številka skavtskega glasila Jambor. Začenja se s člankom Visokega Jastreba »Edini resnični uspeh je sreča«. Naslov je precej dvoumen, ker si ga človek pač po miselnosti logiki tolmači tako, da je edini resnični uspeh ta, če ima človek srečo, ali da je edini smisel življenja ta, da je človek srečen. Potemtakem bi ne imelo trpljenje in tudi ne trpljenje za ideale, nobenega smisla. Toda pod nerodnim naslovom najdemo nekoliko drugačne misli. Avtor piše med drugim: »Ljudje stremijo za tem, da bi bili v življenju srečni. To je cilj, zaradi katerega delamo in se trudimo. Na zgoraj navedeno misel pa smo se spomnili pred kratkim, ko smo v dnevnem časopisju brali o številnih samomorih mladih ljudi, ki so si vzeli življenje, da bi se rešili mučnega okolja, nerazumevanja, negotovosti in večkrat tudi odvisnosti od mamil. Zelo zaskrbljiv pojav. Mlada življenja fantov in deklet, ki so s tem svojim dejanjem v vseh nas, mislimo, vzbudila vrsto vprašanj. Kje so razlogi, da se človek odloči za samomor? Dne 15. maja leta 1981 je prof. Anton Trstenjak dal našim razgledom zanimiv intervju, v katerem med drugim ugotavlja, da so samomor otrok »večkrat le klic na pomoč; ko ne najdejo razumevanja pri odraslih, položijo roko nase, da bi izzvali sočutje in pomoč«. Malo dalje ugotav-

lja: »Človek napravi samomor, ko zazija pred njim prepad, ko se mu izvotli smisel življenja; ne more več naprej.« Na drugem mestu pravi: »Današnja mladina pa je sploh z odraslimi vred žrtev porabniške miselnosti: v neučaknem hlastanju za uspehi in užitki jim odpovedujejo živci in pamet, kakor hitro so v čem huje prikrajšani in razočarani; in že napravijo konec... Nedvomno je skavtizem sredstvo, ki naj bi mladega človeka pripravilo na življenje. Izkušnje, ki si jih izvidnik ali vodnica, rover ali popotnica nabere na sestankih, na izletih, taborjenjih itd. so dragocen zaklad, iz katerega bodo črpali v svojem življenju v najrazličnejših položajih...«

Sledi pogovor z Evo Fičur, novo načelnico ženskega dela skavtske organizacije v Trstu. Vztrajni Bober opisuje izlet skupine skavtov, »bojevitih lačnih bobrov«, žal pa ne pove, kje se je to dogajalo. V rubriki »Narava, naš zaklad«, najdemo dober članek že omenjenega Visokega Jastreba »Onesnaževanje našega sveta«.

V tej številki najdemo še več daljših, pomembnih in zanimivih člankov, tako npr. članek Močnega Jastreba »Italijanski skavtizem«, spis »Pustovanje na Slovenskem«, ki ga je pripevalu Marljivi Srnjak, več strani novic in zanimivosti ter dopisov, pa tudi precej ilustracij,

Z zadnje seje deželnega tajništva Slovenske skupnosti

V sredo, 2. marca, se je v Jamljah sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti in obravnavalo aktualna politična vprašanja, ki posredno ali neposredno zadevajo slovensko narodno manjšino v Furlaniji-Juljski krajini.

Spričo bližajočih se volitev za obnovitev deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine je, razumljivo, za Slovence velikega pomena, po kakšnem volilnem zakonu bodo potekale omenjene volitve. V zvezi s tem je deželno tajništvo izrazilo določeno zaskrbljenost nad nekaterimi predlogi o spremembi deželnega volilnega zakona, po katerih bi bile praktično izločene iz bodočega deželnega sveta manjše stranke, med temi tudi SSk. Zato je deželno strankino vodstvo sklenilo napraviti vse ustrezne korake, da se prepreči takšni zlasti za slovensko manjšino krivični zakon.

Kar zadeva slovensko delegacijo v Rimu ob nedavnem obisku jugoslovanskega zveznega sekretarja za zunanje zadeve Mojsova, je bilo objasnjeno in poudarjeno dejstvo, zaradi katerega se SSk ni pridružila omenjeni delegaciji. Šlo je, kot znano, za nesprejemljiv korak ene od komponent enotne delegacije, ki je sama šla na obisk k predsednici zvezne vlade v

Beograd, kar je izzvenelo kot zapostavljanje ostalih komponent.

Zato je deželno tajništvo SSk v skladu s svojim znanim stališčem do obeh sopogodbnikov osimskih sporazumov sklenilo ponovno zaprositi za uraden obisk pri zveznih vladnih organih SFRJ v zvezi z manjšinsko zaščito in zadevno problematiko nasploh.

Končno je deželno tajništvo SSk razpravljalo še o pripravah za prihodnje deželne volitve in o potrebi po nekem funkcionalnem manjšinskem forumu, v okviru katerega naj bi se obravnavala vsa najvažnejša vprašanja v zvezi z obstojem in razvojem celotne naše zamejske skupnosti.

Prejeli smo

Spoštovani,

te dni nam radio Trst A predvaja v nadaljevanjih roman Ivanke Hergold Nož in jabolko. Slišala sem dve nadaljevanji in mi je bilo žal. Obžalovala sem, da je naš tržaški radio pa del tako nizko. V tem delu se slovenska profesorica na hodniku pogovarja s kolegico takole: ... CHE CAZZO ... CHE MONA ... CHE STRONZO ... Privatne televizijske postaje oddajajo svinjarije opolnoči. Mi pa smo napredni in radi poslušamo takole straniščno umetnost... Vendar pa Radio Ljubljana takih svinjarij ne oddaja. Bogve zakaj! Pomislite, kako so v Ljubljani naza! In vendar imajo socializem in samoupravljanje, mi pa vsega tega nič. Svinjarjenja pa toliko. Pustimo ob strani literarne okuse, a okusa pa nekateri na radiu Trst A očitno nimajo.

Pozdrav.

Marija Terčon

Seja občinskega sveta v Dolini

Minuli petek — 4. marca — je bila redna seja dolinskega občinskega sveta. Na dnevnem redu so bile v glavnem zadeve redne uprave ter začetek splošne predhodne razprave o finančnem proračunu za leto 1983. V zvezi s to točko je načelnik svetovalske skupine SSk Sergij Mahnič prikazal kritično stališče do lanskega proračuna in izrazil pričakovanje, da bo občinska uprava letos bolj upoštevala tudi predloge manjšine. Med takšnimi konkretnimi predlogi je omenil zlasti popravila raznih šolskih in srenjskih poslopij, ki so v slabem stanju, urejevanje občinskih cest v vaseh in kanalizacije, zgraditev avtobusnih čakalnic (Mačkolje, Dolina, Domjo, Pesek), ureditev raznih okolij (kot na primer na vrhu vasi v Mačkoljah), namestitve slug na osnovnih šolah, krajevno toponomastiko ter napeljavo metana v občino za gospodinjne potrebe.

Med vprašanji in priporočili pa je svetovalec Alojz Tul ponovno opozoril občinsko upravo na problem v zvezi z ureditvijo celotnega okolja na vrhu vasi v Mačkoljah, ki naravnost kliče po smotrni ureditvi. Župan je odgovoril, da trenutno še ne more povedati, koliko denarja bo na razpolago za takšne in druge podobne potrebe v raznih vaseh.

Na dnevnem redu je bilo tudi poime-

novanje novega Socialnega centra pri Domju po znanem antifašistu Antonu Ukmarju, ki je med drugim sodeloval pri osvoboditvi Genove. Svetovalska skupina SSk ni bila predhodno informirana o tem predlogu, zato se je nameravala vzdržati pri glasovanju. Šele na zadevna pojasnila oziroma opravičilo župana, da ni šlo za namerno opustitev informiranja, so svetovalci SSk umaknili svojo rezervo in glasovali za predlog.

T.

—o—

ALI BO SLOVENSKI PREDSTAVNIK V GRADBENI KOMISIJI TRŽAŠKE OBČINE?

Tržaški občinski svet je na prejšnjih sejah izvolil devet članov občinske gradbene komisije, deseto mesto pa je ostalo še nepokrito. Med doslej izvoljenimi člani te važne komisije ni nobenega Slovenca. Kandidat Slovenske skupnosti gradbenik Pavel Milič namreč doslej ni prejel zadostnega števila glasov, to se pravi večino glasov prisotnih in glasujočih občinskih svetovalcev.

Ker gre za izredno važno mesto, je pokrajinski izvršni odbor SSk napel vse sile, da bi bil kandidat SSk izvoljen v omenjeno komisijo. Če slovenskega kandidata ne bo podprlo dovolj občinskih svetovalcev, bomo Slovenci po dolгих letih izključeni iz tega tako pomembnega organa tržaške občine. Vsi tisti občinski možje in njihove stranke ali liste, ki trdijo, da so za priznanje pravic naši manjšini, imajo sedaj priložnost, da konkretno pokažejo svojo privrženost načelu enakopravnosti med Slovenci in Italijani pri nas.

—o—

PESEM MLADIH

revija otroških in mladinskih zborov bo v nedeljo 13. t.m. ob 17. uri (ob petih popoldne) v Kulturnem domu, ul. Petronio 4, v Trstu. Prireja jo Zveza cerkvenih pevskih zborov.

Srečanje s književniki

Tržaška knjigarna je v okviru dnevov knjige priredila v torek popoldne »Srečanje s književniki«. Na večeru so sodelovali Marij Čuk, Aleksij Pregarc in Zora Tavčar-Rebula. Vsi trije so predstavili svoje zadnje knjige. Prisotnim so odkrili vrsto zanimivih vestí o tem kako so knjige nastale in o svojem osebnem ustvarjanju. Na srečanju je sodeloval tudi Tržaški oktet, ki je svoj koncert posvetil mednarodnemu dnevu žena. V svojem »šopku mimoz iz not« so dovršeno in na visoki glasbeni ravni zapeli vrsto pesmi. Tako smo poleg slovenskih lahko slišali še italijansko, makedonsko, češko in pesmi drugih narodov. Spored je povezoval Boris Pangerc, po koncertu pa je bila priložnost, da so prisotnim, med katerimi je bilo tudi nekaj mladine, pisatelji podpisovali svoje knjige.

Občni zbor Kmečke zveze v Boljuncu

V nedeljo je bil v občinskem gledališču v Boljuncu občni zbor Kmečke zveze. Dela so potekala pod skupnim geslom: »za razvoj kmetijstva, za obrambo naše zemlje in narodnih korenin.«

Predsednik Alfonz Guštin je v svojem poročilu razvil misel o zaščitnem zakonu, ki ga naša narodna skupnost že dolgo pričakuje. Vprašanje globalne zaščite je po Guštinovem mnenju eno temeljnih, mimo katerega ne moremo, saj zakon ne bo smel diskriminirati manjšine v nobenem smislu niti glede na teritorij, kjer živi. Poudarili so tudi težave, ki so jih prinesli jugoslovanski omejitveni ukrepi.

Velik del občnega zbora pa so posvetili vprašanju razlastitev, oziroma obrambi našega narodnega ozemlja. Huda škoda, ki jo prinašajo razlastitve namreč okrne predvsem narodovo življenjsko moč. Predsedniško poročilo se je zaključilo s pozivom političnim strankam, v času pred volitvami, naj med pripravljanjem svojih programov upoštevajo tudi dane obveznosti kmetijstvu. V tem smislu verjetno gre tolmačiti tudi polemično ost proti Slovenski skupnosti, ki naj bi se po Guštinovem mnenju morala izreči o tem, če naj Kmečka zveza predstavlja slovenske kmete, ali pa organizacija Coldiretti.

Mesečnik Dom zrcali sedanost in preteklost slovenske Benečije

V Trst je prispela februarjska številka mesečnika Dom, ki ga izdajajo duhovniki Beneške Slovenije. V italijansko napisanem uvodniku je izražena skrb, da Gorska skupnost tamkajšnjih krajev ne bo znala dobro uporabiti velikega denarja, ki ga je dobila v roke po zakonu 828 za obnovo potresnega področja. Denar gre v tisoče milijard za celotno potresno območje, vendar je v članku rečeno, da je že zakon sam nekoliko nejasen, posebno kar zadeva 1. in 9. člen, med katerima ni jasne meje glede pristojnosti in namenov. Gorska skupnost se tudi premalo posvečuje z lokalnimi socialnimi, kulturnimi in gospodarskimi silami, ki delujejo na terenu. Tako obstaja nevarnost, da bo denar slabo uporabljen ali da sploh ne bo uporabljen. Članek je napisal Ferruccio Clavara. Drugi članek na prvi strani je posvečen postnemu času in izvira izpod peresa Marina Qualizze.

V tej številki, kot dejansko v vsaki, najdemo seveda še mnogo drugih zanimivih in aktualnih člankov. Eden izmed teh ima naslov »Hišna imena in priimki v Sovodenjski občini«. Gre že za četrto nadaljevanje razprave s tem naslovom, ki jo piše B. Z. (Božo Zuanella). Isti je prišel že do 33. nadaljevanja svoje razprave, pisane v italijanščini »Krajevna imena v Nadiških dolinah«. Gre za pravo, odlično znanstveno delo. Avtor z velikim znanjem, pa tudi z bistro intuicijo odkriva izvor tamkajšnjih starodavnih in na prvi pogled čudnih krajevnih imen, ki izvirajo delno še iz zgodnjega srednjega veka, kot npr. Brišče. Zuanella pride do ugotovitve, da gre pri Briščah za precej razširjeno krajevno ime na Slovenskem, saj obstaja kar 7 Brišč. Dvoje pa jih je v vzhodni Furlaniji in obe sta po njegovem najbrž slovenskega izvora. Ugane tudi, da sta v zvezi s kako reko in najbrž s kako nekdanjo brvjo, vendar sklepa, da izhaja koren »Bri« najbrž iz nekdanje grške besede »bróhos«, ki je pomenila med drugim luknjo v mreži. V latinščini je zadobila po njegovem obliko »broxa«, nato Brossa, in od tod

kraj Broxas, ki ga omenja langobardski, v latinščini pišeči zgodovinar Pavel Diakon, misleč na kraj z brvjo čez reko Nadižo pri Cedadu, kraj pa da je dobil ime od lukenj v mreži, ki je varovala prehod čez brv. Zuanella se tako zelo približa pravemu pomenu krajevnega imena Brišče, ki pa verjetno ni v zvezi z omenjeno grško-latinsko besedo in ne izhaja iz lukenj v mreži, ampak iz slovenske besede brv same oziroma iz njene prvotne nordijske oblike bru, kar se je izgovarjalo in se izgovarja še danes brü. Dodati je treba samo končnico -šče, ki se je nanašala na kraj, kjer je brv, oziroma na njegovo po-

vršino ali bolje okolico, kot npr. strnišče, pogorišče, lovišče, robidišče, kar trdi tudi Zuanella. Prvotna beseda brü je zadobila s časom v slovenščini obliko brv (bürv ali brüv), v kateri ne pišemo več samoglasnika, ki je postal polglasnik, in to je verjetno preprečilo Zuanelli, da ni mogel priti stvari čisto do dna. Treba pa je priznati, da so njegova tolmačenja krajevnih imen daleč najbolj brihtna in izvirna, kar jih danes srečujemo na področju slovenskega jezikoslovja in posebno toponomastike.

Isti avtor objavlja še nadaljevanje razprave o starih slovenskih napisih v Nadiških dolinah.

Dve strani lista zavzemajo razne krajshe novice iz Nadiških dolin, na zadnjih pa je tudi nekaj etnografskih prispevkov,

dalje na 8. strani ■

Bogata zbirka publikacij v Katoliškem domu v Gorici

V povojnih letih je v sklopu Zveze slovenske katoliške prosvete delovala tudi knjižnica, ki je bila precej dobro obiskana. Vodili so jo člani katoliških organizacij s prostovoljnim delom. Pozneje je ta zanimiva in koristna ustanova zamrla. Premoženje je šlo skozi mnogo rok, in končno so njeno upravo prevzeli člani slovenskega katoliškega akademskega društva (SKAD), ki so ji skušali dati novo lice in so vanjo vložili precej truda. Ko se je SKAD razpustil in se je osnoval Slovenski mladinski rekreativno-kulturni klub (SMREK), je tudi knjižnica prešla v upravo tega novega mladinskega društva. Mladinci hočejo dati knjižnici novo zasnovo. Njen namen mora biti zbiranje publikacij, ki jih izdajajo predvsem Slovenci izven meja matične domovine. Naše skupnosti so razmetane po vseh celinah, in bodo prej ali slej žal zamrle, kar je naravni zakon. Ker je produkcija naših zdomcev precej plodovita, je prav, da se tudi Slovenci na celotnem narodnostnem ozemlju seznanijo z njo.

Žal je delo šele v povojih: manjkajo

zveze z našimi zdomskimi književniki in založbami. Stike imamo le z nekaterimi časopisi in revijami. Manjkajo finančna sredstva za tako delo in manjkajo tudi primerni prostori (knjižnica ni še, med drugim, niti odprta). V majhnih sobah se kopičijo zanimive in redke publikacije. Knjižnica (oziroma SMREKK) je naročena na več ali manj vse časopise in revije, ki izhajajo med Slovenci v Italiji. S Korškega dobivamo Naš tednik, marsikaj dobimo tudi iz SR Slovenije (predvsem literarne in kulturne revije). Iz Argentine nam prihajajo Svobodna Slovenija in Glas Slovenske kulturne akcije, Vestnik, Meddobje, in še kaj. Stikov s Slovenci, ki živijo v ZDA, Kanadi in Avstraliji, žal nimamo, čeprav vemo, da tudi tam naši ljudje ustvarjajo. Bogatejša je zbirka knjig. Knjižnica ima večino del, ki jih je v prejšnjih letih izdala Slovenska kulturna akcija (SKA) v Argentini, poleg seveda številnih slovenskih in italijanskih del, ki izhajajo v Italiji oz. v Jugoslaviji. Na voljo so celi letniki časopisov in revij, ki so izhajali takoj po vojni, pred vojno in še pod Avstrijo, in ki so večinoma zamrli. Mnogi izmed njih so zelo redki, zato pa tembolj zanimivi in dragoceni.

Že uvodoma sem naglasil, da manjkajo finančna sredstva. Večino stroškov krije SMREKK sam, knjige so iz leta v leto dražje. Dobrotniki so redki, saj knjižnica ni publicizirana. Dosti si pomagamo z dragocenimi zapuščinami kulturnikov in simpatizerjev. Tako imamo bogato zbirko angleških, francoskih in nemških klasikov v izvirniku, pa tudi marsikatero redkost in zanimivost (Simon Rutar, medvojna knjižna produkcija v ljubljanski provinci, Andrej Gabršček, zbornik Luč, Vijolica, glasilo medvojnega Slovenskega odbora v Afriki, Bazovica, dela in dokumenti o problematiki medvojnih dogodkov na Slovenskem, itd.).

Jasno je, da na ta način stopa prvotni namen v ozadje, vseeno pa upamo na boljše čase in s podvojenimi močmi zbiramo tiskovine.

G. R.

Občni zbor Slovenskega planinskega društva v Gorici

Ob koncu februarja je bil v Gorici 36. redni občni zbor Slovenskega Planinskega društva, ki se ga je udeležilo lepo število članov in prijateljev planinstva. Šestintrideseti občni zbor po vrsti je izredno pomembno dejstvo, saj ni veliko organizacij pri nas na Goriškem, ki se lahko postavijo z visokimi jubileji. Ne bo nikoli odveč poudariti pomen takih jubilejev, ki so znak naše trdoživosti in vztrajnosti.

Letos obhajamo tudi 90 let organiziranja planinstva na Slovenskem; najlepše se to proslavi z večjo dejavnostjo. Tako je sklenil tudi občni zbor SPD iz Gorice, ki namerava izpeljati v prihodnji sezoni več pobud, predvsem pa izvedbo tečaja za smučarje, ki je letos zaradi pomanjkanja

snega decembra in deloma januarja odpadel.

Na občnem zboru so pregledali tudi vse opravljeno delo; živahno je bilo delovanje jamarskega odseka, pozitiven je tudi obračun glede organiziranja izletov in tur v naše Julijce in tudi v Dolomite, kamor so se podali enkrat in sicer v skupino Adamello. Po poslušanju in razpravi o poročilih, so bile na dnevnem redu volitve, ki so dale sledeče rezultate: v upravni odbor so bili izvoljeni Aldo Bavcon, Ivo Berdon, Bogdan Butkovič, Vera Češcut, Zdenko Vogrič, Vlado Klemše, Karlo Devetak, Zorko Čotar, Ivo Nanut, Branko Kuzmin, Nada Sanzin, Jožica Smet in Srečko Vižintin.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Pomanjkanje smisla za zgodovino?

V rubriki »Ocene, poročila« zadnje, sicer zelo dobre številke Naših razgledov je objavljeno poročilo Elite Boltin-Tome pod naslovom »Slovani v rižanski dolini« — razstava v Piranu in Kopru, pričevanje o kontinuirani slovanski poselevitvi od 9. stoletja. Z zanimanjem se lotimo branja njenega poročila, ki nas pa v marsičem razočara, predvsem zaradi popolnega pomanjkanja smisla za zgodovino, ki bi ga morali imeti seveda tudi arheologi, saj je arheologija ena izmed pomožnih zgodovinskih ved. V poročilu Elite Boltin-Tome namreč naletimo na očitne zgodovinske pomanjkljivosti, da ne rečemo na hoteno ali nehoteno potvarjanje zgodovine. Bolj verjetno je seveda drugo. Avtorica poroča o razstavi arheoloških najdb iz zgodnjega srednjega veka, ki so jih odkrili zadnji čas v Predloki blizu Kopra, toda pri tem dela tako zmešnjavo v pogledu zgodovinskih pojmov, da se mora kritični bravec kar za glavo prijeti in se vprašati, kako je mogoče, da lahko izide v tako resnem listu, kot so Naši razgledi, kaj tako površnega.

Elita Boltin-Tome si predvsem ni na jasem o slovenski srednjeveški zgodovini in o tem, kdaj se je začela. Niti enkrat v precej dolgem članku v drobnem tisku ne omeni Slovencev oziroma slovenskega naroda, čeprav se omenjena razstava nanaša seveda na slovenski srednji vek. Grobovi iz časa od 9. do 11. stoletja so ji vedno in dosledno samo »staroslovanski grobovi«, ljudje, ki so bili v njih pokopani, pa izključno samo »Slovani« in ne Slovenci, čeprav npr. dosledno govorimo o slovenski zgodovini že v zvezi s tistim, kar se je dogajalo v 7. in 8. stoletju v Karantaniji in ostali Sloveniji, vsaj vsi resni zgodovinarji v preteklosti in sedanosti. Če Slovenci po mnenju Boltin-Tometove v 11. stoletju še niso bili izoblikovani in niso veljali za poseben, slovenski narod, kdaj se je potem to zgodilo v 12. ali 13. stoletju, ali še pozneje, ali morda v času kmečkih uporov, ali v preteklem stoletju, ali leta 1945? Tega seveda ne sprašujemo ironično, ampak ker bi radi brali ali slišali kak argument v prid takega mnenja. Eliti Boltin-Tome je, kot kaže, popolnoma jassen in kar sam po sebi razumljiv, zato meni, da ni dolžna, da bi to svoje prepričanje kakor koli

utemeljila. Navaja ga kot skaltotrdno in dokazano dejstvo. Pač pa že govori o Hrvatih v istem razdobju. Hrvati so torej po njenem takrat že bili etnično samostojen narod, Slovenci pa ne. Ti so ji bili le »Slovani« ali »alpski Slovani« kot najbolj šovinističnim avstrijsko-nemškim zgodovinarjem, posebno iz Hitlerjevega časa, katerim srce res ni dalo, da bi priznali Slovincem kaj daljšo zgodovino kot kakih sto let. A pri njih to razumemo, ker so bili pač nacisti (in so nekateri pod kožo najbrž še danes), a kak razlog ima za to Elita Boltin-Tome? Najbrž nobenega razen svojega površnega znanja slovenske zgodovine.

Datiranje zgodovinskih dob ji sploh povzroča probleme. Tako npr. na nekem kraju piše o »starejšem poznoantičnem delu grobišča iz 6. 8. stoletja«, a vsak nižješolec bi dobil slabo oceno v šoli, če ne bi vedel, da se je antični, tj. stari vek končal že sredi druge polovice 5. stoletja, ko je poveljnik germanskih najmenikov v Italiji Odoakar odstavil zadnjega rimskega

cesarja in se oklical za kralja. Čas od 6. stoletja naprej, posebno pa 8. stoletje, spada že v polni srednji vek, seveda za vse druge, a ne za Elito Boltin-Tome in za nekatere druge, ki nas skušajo, zavestno ali nezavestno, napraviti za narod brez zgodovine s tem, da nam zanikajo našo zgodovino, in prikazati stvari tako, kakor da je slovenski narod nekako mimogrede recimo po nesrečnem slučaju, nastal nekoč nekje v gubah evropske zgodovine in da mu zato pač ne preostane drugega kot cmerjenje in obupavanje. A tisti, ki to čutijo, naj bi se vendar enkrat izpostavili javni in odkriti diskusiji, da bi vsaj videli, odkod jemljejo svoje teze.

Z isto prostodušnostjo in površnostjo piše avtorica o nekakih »deloma barbariziranih staroselcih«, na katere da so naleteli njeni Slovani v bizantinski Istri. Zgodovina seveda ne ve nič o takih staroselcih. Tam so bivali v pozni antiki in v začetku srednjega veka samo Romani. Ali mogoče tudi njej blodijo po glavi kaki Kelti, Iliri ali Etruščani? Ali moramo Slovenci res vedno izpričevati svojo nepodkovanost v zgodovini in svojo naivnost?

Se marsikaj bi se dalo reči o njenih trditvah, vendar naj to zadostuje. Nujno pa je nastopiti proti takim površnim, neznanstvenim trditvam, saj se drugače zajedo v zavest ljudi in jih napravijo otopele za resno, kritično zgodovinsko znanost.

j.

Knjiga Emidija Susiča in Danila Sedmaka »Tiha asimilacija«

Slovenski raziskovalni institut v Trstu je izdal (v založbi ZTT) novo študijo v knjižni obliki in sicer knjigo Emidija Susiča in Danila Sedmaka »Tiha asimilacija« s podnaslovom: Psihološki vidiki nacionalnega odtujevanja.

Knjiga obsega 174 strani in predstavlja torej važen in pomemben sociološki raziskovalni napor, za katerega resnost nam jamčita tudi imeni avtorjev, saj sta si oba pridobila že dober sloves s svojim znanstvenim delovanjem.

Uvod v knjigo je napisal znani slovenski filozof, psiholog in sociolog Anton Trstenjak. Potem, ko prikaže sociološki pogled na pojav asimilacije t.j. narodnega odtujevanja, o čemer pa taki ljudje sami neradi govorijo in tako raziskovalci nimajo lahkega dela, piše Trstenjak: »S tem sta opravila (avtorja) pionirsko delo, ne samo zato, ker takih pretežno psiholoških raziskav na področju manjšinskega vprašanja pri nas še skorajda nimamo — vse dosedanje grejo predvsem v gospodarsko, socialno in politično smer — marveč zlasti še zategadelj, ker je taka raziskava metodično težko dostopna. Možna je le na podlagi osebnega pogovora, vprašalnika ali ankete; v takih skrajno občutljivih zadevah, ki so vedno močno čustveno prepolne, pa komaj dobimo zadostno število oseb, ki bi bile pripravljene brez predsodkov in ne glede na levo in desno podajati zanesljive, neizkrivljene izjave. Vsaka neodkrita izjava bi nam v taki raziskavi stanje in podobo manjšine močno izkrivila in zato onemogočila pravilne sklepe. Avtorja sta prav zato mogla imeti tak izčrpen in zanesljiv pogovor samo z osmimi osebami. Da tako število ne mo-

re predstavljati reprezentančnega vzorca, poudarjata sama; zato je njuna raziskava v jedru samo poskusna študija ..., ki naj bi »bolj kot dajati neke dokončne odgovore razkrivala nova vprašanja«, kakor to sama izrecno poudarjata. To je samo poskusni vbodljaj ... brez prave statistične vrednosti. Sama tudi posebej ugotavljata, da med dejavniki asimilacije nista mogla upoštevati posebnih etičnih, filozofskih in drugih ideoloških dimenzij, ki vplivajo na spremembo narodne pripadnosti in njene zavesti. Vsekakor pa nas njuna raziskava zgovorno opozarja, kako odločilni so za zavest narodne pripadnosti zemlja in njena razlastitev, mešani zakoni, šola in njene ustanove, politična oblast, dominantnost večinskega jezika in sploh vprašanje dvojezičnosti, dalje v kakšnem okolju živi posameznik v »prostem času«, kam takrat zahaja, s kom občuje oziroma s kom se takrat srečuje, kakšna t.j. čigava sredstva obveščanja uporablja (v večinskem jeziku ali manjšinskem); tako da prideta do sklepa: več prostega časa ima naš človek na voljo, bolj je to problematično z narodnostnega vidika«.

Naj še omenimo, da prinaša knjiga kratek povzetek vsebine tudi v italijanščini in angleščini. Na koncu pa prinaša obširno bibliografijo.

Kar zadeva vsebino, naj se omejimo za danes na navedbo poglavij: Opredelitve in teoretična izhodišča, Manjšinska in asimilacijska problematika v današnjem družbenem kontekstu, Metodološki pristop, Mešani zakoni, Prosti čas, Množični mediji, Šola, Zemlja, Vsakdanjost manjšinca, Namesto sklepnih ugotovitev. O vsebini zanimive študije bomo še poročali.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - TRST
Kulturni dom

PIERO CHIARA
DELITEV

komedija v dveh dejanjih

Režija: MARIO URŠIČ

V petek, 11. marca, ob 20.30

— ABONMA RED A (premierski)

V soboto, 12. marca, ob 20.30

— ABONMA RED B (prva sobota po prem.)

—o—

DANIEL L. COBURN

PARTIJA REMIJA

tragicomedija v dveh delih

V nedeljo, 13. marca, ob 19. uri v Prestranku

Novi pogledi na slovensko zgodovino

Še vedno naletimo tu pa tam v slovenskem tisku, pa tudi v drugih obveščevalnih sredstvih, na trditve, da slovenska zgodovina ni bila pomembna, ker smo Slovenci majhen narod, ki ni igral važne vloge v zgodovini. O tem nas trdovratno in zagrizeno hočejo prepričati ljudje, ki sami prav nič ne poznajo slovenske zgodovine in se nikoli niti niso zanimali zanjo. Trditev, da je slovenska zgodovina malo pomembna ali da je sploh ni, služi za izgovor njihovi nevednosti in površnosti. Kajti, če je ni bilo, to zanje pomeni, da lahko poljubno čvekajo o njej, kar hočejo, ne da bi jim bilo treba kaj dokazati, se pravi, navesti dokaze za njihove trditve, tudi če trdijo najbolj neverjetne stvari. Če ni bilo nič, ni treba nič raziskovati, nič študirati in nič dokazovati. Ni jim treba trošiti časa in denarja za raziskave, hkrati pa vse vedo.

Vendar so še vedno bili zgodovinarji, ki so drugače gledali na slovensko zgodovino in videli v njej nadvse zanimivo in privlačno varianto evropske zgodovine ali bolje rečeno eno od evropskih nacionalnih zgodovin. Tako sta gledala na slovensko zgodovino že Schönleben in Valvasor. V moderni dobi so razne nacionalistične ideologije, npr. nemška, češka, italijanska,

panslovanska in ideologija unitarističnega jugoslavizma kot teorija o enotnem jugoslovanskem narodu skušale razvrednotiti slovensko zgodovino in začelo vsiljevati misel o njeni nepomembnosti, češ da zgodovine malih narodov niso važne in ne pomenijo nič. V resnici pa so prav tako zanimive, če ne še bolj, kot zgodovine velikih narodov, neglede na to, da v nekdanjih časih, npr. v srednjem veku pa tudi še v novem veku, sploh ni bilo velikih držav in narodov, kajti tudi dežele, ki jih danes smatramo za velike, npr. Francija, Italija, Nemčija in Rusija, so bile razdeljene v neštete majhne fevdalne države in državnice z nič večjo in nič manjšo samostojnostjo, kot jo je imela npr. Kranjska dežela ali Štajerska ali Koroška, in celo manj kot npr. država celjskih knezov.

Ena izmed trditev, ki so zgodovinsko nevzdržne, a se kar naprej vlečejo skozi slovensko zgodovinsko literaturo in skozi šolske knjige, je ta, da je plemstvo na Slovenskem govorilo nemško. Mogoče res, kadar je potovalo na cesarski Dunaj ali kadar je govorilo s kakim potnikom, ki je prispel iz nemških dežel. Toda njihove žene in hčerke navadno sploh niso znale nemško, saj je značilno, da so kranjske plemkinje, ki so živele kot nune v nekem ljubljanskem kloštru, zahtevale odstavitelov kloštrskega pridigarja, ker ga niso razumele. Mož namreč ni znal dobro slovensko in jim je zato pridigal nemško.

Da so vsi, ki so služili na gradovih, govorili z gospodo samo slovensko, dokazuje dejstvo, da se ni ohranil v slovenskem ljudskem jeziku dejansko niti en značilen izraz, ki bi dokazoval, da je bil na kakem gradu občevalni jezik nemški. Za vse izraze grajskega življenja so se ohranili povsod v Sloveniji samo lepi in

čisti slovenski izrazi, od besede gospod in gospa do otroka, pestunja, spletične, kuharice in dekle, prav tako pa tudi za hlapca, pastirja, biriča, konja, konjsko opremo in orožje. Enako tudi za grajska poslopja. Povsod rečejo, in so vedno rekli grad, zid, obramba, peč, kuhinja, štala, kar pa je splošen slovenski ljudski izraz, dvorišče itd. Zanimivo je, da se je ohranilo več nemških besed v zvezi z župnišči kakor pa z gradovi, saj izvira beseda farovž iz nemške besede Pfarrhaus, nemškega izvora pa so tudi besede fajmošter, prošt, fara, mežnar, britof, zakristija, zvonik, iz nemške besede Glockthurn, kor, prižnica itd. To je bila posledica dejstva, da je bila velika večina župnij na Slovenskem vse do novega veka podrejenih škofijam na nemškem jezikovnem ozemlju, ki so pošiljale med Slovence včasih tudi nem-

Poravnajte naročnino!

ško govoreče župnike in kaplane, ki so se šele morali naučiti slovensko. Na gradovih pa se je vedno in povsod govorilo slovensko in nobenemu hlapcu ali dekli, pestrni ali kuharici iz vasi, ki so šli služiti v grad, se ni bilo treba učiti nemško.

Vse to je slovensko zgodovinarje spregledalo, ker se je zanašalo samo na v latinščini ali nemščini napisane urbarje in druge zgodovinske dokumente, največ iz časov, ko slovenščina sploh še ni bila knjižni jezik. Da se je na gradovih govorilo slovensko, pa potrjujejo tudi stare slovenske ljudske pesmi, balade, romance in druge, v katerih je vse polno lepih in starodavnih slovenskih besed za grajsko življenje in navade. Tudi to je literarna zgodovina doslej spregledala, vendar so se zadnje čase našli zgodovinarji (npr. prof. Merku), ki skušajo popraviti dosedanja zgrešena pojmovanja, ki jih je, žal, kot rečeno, pomagala širiti tudi šola.

Iz Goriške

Dr. SICLARI — NOVI GORIŠKI PREFEKT

V preteklem letu smo v Gorici ostali nenadoma brez najvišjega cerkvenega poglavarja kot tudi brez najvišjega predstavnika državne oblasti; sedaj pa smo dobili oba. Novi goriški prefekt je dr. Vittorio Siclari, ki je v naši deželi poznana osebnost, saj je bil v zadnjem času namestnik vladnega komisarja v Trstu, po razpustu občinskega sveta v Trstu pa je bil komisar na tržaški občini. Novo mesto v Gorici je prevzel v začetku marca, v teh dneh pa je bil na obisku pri raznih predstavnikih krajevnih uprav.

UMRLA JE JOŽEFA MARAŽ-KLANJŠČEK

V soboto, 5. marca, so v Števerjanu pokopali 83-letno Jožefo Maraž vd. Klanjšček, ki je po kratki bolezni umrla v bolnišnici sv. Justa v Gorici. Pokojnica se je bila rodila leta 1900 in prihodnji mesec bi torej izpolnila 83 let; izhajala je iz družine Maraževih, primožila pa se je h Klanjščku, kjer je vse svoje življenje delala na domači kmetiji. Pokojnica je bila mati sedanjega števerjanskega župana Stanislava Klanjščka. Njemu in ostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

ŠPORT

Ponovni uspehi goriške Olympie

Moška C-2 liga

Skupina za napredovanje.

OLYMPIA - TERPIN — INTER 1904 3:0 (15:9, 13:15, 15:4, 15:12)

METALLURGICA — OLYMPIA - TERPIN 1:3 (15:17, 15:17, 17:15, 1:15)

OLYMPIA - TERPIN: Špacapan, Neubauer, Cotič Marko in Štefan, Černic, Zadnik, Dornik, Kuštrin, Terpin Damjan in Simon.

Z dvema zaporednima zmagama se je goriška Olympia-Terpin uvrstila na sam vrh lestvice, s štirimi točkami, skupno z ekipo iz Maniag Assa-Calzature. S tem moštvom se bodo olimpijci srečali v prihodnjem kolu. Predvidevamo napet dvoboj, saj je Olympia-Terpin sedaj v formi, po drugi strani pa moštvo iz Maniag doslej še ni izgubilo niti ene tekme.

Prvenstvo dečkov

OLYMPIA - KOŠIČ — TORRIANA 3:2 (15:1, 3:15, 5:15, 15:13, 15:5)

OLYMPIA - KOŠIČ: Cotič Igor in Robert, Špacapan Simon in Ivo, Bertolini, Košič Beni in Aleksander, Terpin.

Z zmago nad gradiščansko Torriano so si dečki Olympia-Košič ponovno priborili naslov pokrajinskih prvakov v tej kategoriji. Kmalu bodo morali braniti goriške barve na deželni prvenstvu proti prvakom ostalih treh pokrajin.

Ženska D-liga

SOKOL — OLYMPIA - BERTOLINI 1:3 (14:16, 9:15, 16:14, 9:15)

SOKOL: A in M. Pertot, Kojanec, Ušaj, Zandomeni, Venier, Jazbec, Gruden.

OLYMPIA - BERTOLINI: Primožič, Bertolini Klara in Marija, Košič, Mažgon, Olivo, Šuligoj, Doktorič.

Tekma je bila na dobri ravni. Goričankam je zmago prinesla boljša uigranost in hladnokrvnost. Domačinke v ključnih trenutkih niso znale reagirati in so stalno zapravljale žogo z zgrešenimi servisi. Zato ni mogel biti izid drugačen.

G. R.

Koledar dramskega sporeda radia Trst A za mesec marec

V soboto, 12. marca, ob 18. uri: Luciano Chia-budini »SAME PRAVCE«. Drugi del istoimen-ske igre, ki jo je Beneško gledališče uprizorilo pred dvema letoma. Režija Adrijan Rustja.

Od 14. do 24. marca, ob 14.10: roman v na-daljevanjih (umetniško branje). Pier Paolo Pa-solini »SANJA«. Znameniti roman znanega ita-lijanskega ustvarjalca skozi pripoved treh pri-jatelj-idealstov, ki leta 1948 ubežijo v Jugo-slavijo in se po informbirojevski resoluciji spet vrnejo v Italijo. Prevod Elvira Slokar Mikla-vec. Režija Glavko Turk.

V torek, 15. marca, ob 18. uri: slovenska po-etična drama. Ivan Cankar »LEPA VIDA«. Sim-bolna pesnitev o hrepenenju, ki ne pozna meje v času in prostoru in je med najglobljimi bistvi vsakega človeka. Izvedba Radijski oder. Reži-ja Mirč Kragelj.

V soboto, 19. marca, ob 18. uri: pozabljeni smeh. Miroslav Vilhar »POŠTENA DEKLICA«. Preprosta zgodba o lepi in spretni šivilji, tride-setletni Tonini, ki vzbuja s svojo lepoto zani-manje dveh starejših moških in ki se naposled odloči za nekega tretjega, poštenega vdovca Fr-lugo. Izvedba: Slovensko stalno gledališče v Tr-stu. Radijska priredba: Josip Tavčar. Režija: Adrijan Rustja.

V torek, 22. marca, ob 18. uri: klasik trime-sečja. Luigi Pirandello »HENRIK IV«. Umetni-ška izpoved velikega italijanskega dramatika in misleca, ki aktualno vznemirja duha sodobnega človeka. Problem moralnega relativizma, pro-blem človekove usode, ki doživlja svojo eksis-tenco v različnih oblikah, problem videza in resnice, zanosa in fikcije, naključja in zakona. V naslovni vlogi Henrika IV. nastopa gledali-ki umetnik Stane Starešinič. Prevod Ivan Sav-li. Dramaturgija in režija: Sergej Verč.

Dne 25. in 26. marca, ob 14.10: roman v na-daljevanjih (dramatiziran roman). Irina Greko-va »FRIZER ZA DAME«. Prevod Nada Krai-gher. Izvedba Radijski oder. Arhivski posne-tek iz leta 1979.

V soboto, 26. marca, ob 18. uri: slovenska žena v boju in delu. Balbina Baranovič-Batte-lino »LJUBLJANSKE SOLINARKE«. Nadaljuje se zanimiv niz znane slovenske režiserke in av-torice o vznemirljivih usodah slovenskih žena. Izvedba Radijski oder. Režira avtorica.

Od 28. marca do 9. aprila, vsak dan od po-nedeljka do sobote ob 14.10: roman v nadalje-vanjih (dramat. roman). Tone Svetina »UKA-NA«. Prvega od letošnjih dramatiziranih roma-nov je dramska redakcija Radia Trst A name-nila popularnemu Svetinovemu romanu, ki se s svojo snovjo živo vključuje v sodobno sloven-sko pripovedno prozo, podobno kot se Kosma-čeva »Balada o trobenti in oblaku«, tetologija Miška Kranjca »Za svetlimi obzorji«, Borove »Daljave«, Zupanov »Menuet za kitaro na pet-indvajset strellov« ali Kavčičev »Zapisnik«. Vsi od naštetih romanov imajo skupno točko: vsi črpajo motive iz NOB. Najvidnejša značilnost Svetinovega romana, torej tista, zaradi katere je roman postal priljubljen in mnogo bran, je njegova živa in neposredna pripovedna moč ter zgodbeni zapletenost in razpletanost, spretno sestavljena mreža dogodkov, presenetljivih voj-nih preobratov, čustvenih doživetij in neposred-nega, naravnega življenjskega zanosa. Tako dr. Helga Glušič v spremni besedi k romanu. Iz-vedba: Slovensko stalno gledališče v Trstu. Dra-matizacija in režija: Jože Babič.

S TRŽAŠKEGA

Obnavljanje spomenika na Opčinah

Na križišču Narodne (Via Nazionale) in Proseške ceste, pred Podobnikovo tr-govino je začela mestna občina na pobu-do zavoda za spomeniško varstvo obnav-ljati starodavni spomenik s spominsko ploščo, ki ga je dal postaviti nek nekda-nji avstrijski guverner v spomin na nek zgodovinski dogodek. Spomenik je bil že ves čas tipično in zanimivo znamenje središča Opčin, toda pred kakim poldrugim letom ga je popolnoma porušil nek turški avtobus, katerega šofer je najbrž zadremal, na nočni vožnji, ko je peljal turške delavce in njihove družine z obiska v do-movini. Od tedaj so ležali kosi spomenika na tleh in celo ovirali pešce pri hoji po pločniku. Zavod za spomeniško varstvo pri tržaški mestni občini je pred časom hvalevredno poskrbel vsaj za zaščito va-žnejših delov spomenika z razbito spomin-sko ploščo.

V lepem vremenu januarja so začeli spomenik obnavljati, toda februarja je de-lo zastalo, verjetno zaradi hudega mraza, ki je vladal cel mesec. Upati je, da bodo dela obnovitve zdaj, ko se začenja toplej-še vreme, hitreje stekla in bo openska »vas« tako spet zadobila v središču svo-jo tradicionalno podobo.

Omeniti je še, da prenavljajo tudi ne-kaj starejših hiš na Narodni cesti, med tramvajsko postajo in križiščem s Prose-ško cesto. Poslopja obnovijo v notranjo-sti, medtem ko obdržijo na zunaj staro po-dobo, ker je zunanost stavb zaščiten. Openci zaupajo, da bo prej ali slej pre-usmerjen tudi gosti in nevarni tovorni in morda tudi drugi avtomobilski promet z Narodne ceste na kako obvoznico, ki pa naj ne bi Opčin še bolj odrezala od nji-hovega Krasa, ampak naj bi obšla Opči-ne po drugi strani.

Pevci iz Nabrežine v Mavhinjah

V četrtek, 3. t.m., je bil v gostilni Ur-dih v Mavhinjah koncert pevskih zborov »Igo Gruden« iz Nabrežine, ki jih vodi Matjaž Šček. Uvodoma je spregovorila go-spa Fabec, ki je pevce in vse prisotne po-zdravila v imenu bivšega odbora za po-imenovanje mavhinske osnovne šole po Josipu Murnu-Aleksandrovu, ki je pri-re-dil četrtkov koncert. Pevci in pevke iz Nabrežine so v moškem, dekliskem in mešanem sestoju zapeli 18 pesmi.

Spored, ki ga je povezoval sam pevo-vodja Matjaž Šček, so začeli z znano Gal-lusovo osmrtnico »Ecce quomodo mori-tur...«, sledile pa so si skladbe Palestrine, Mozarta, Simonitija in še Kernjaka in Venturinija. V drugem delu pa so zapeli vrsto slovenskih ljudskih in narodnih pe-smi raznih skladateljev, Kernjaka, Marol-ta, Adamiča, Ježa, Deva, Venturinija, Pa-horja in Zgonca. Nedvomno so najlepše in glasbeno najbolj dovršeno zazvene-le pesmi, ki so jih peli v mešanem zboru. Vsekakor pa je bit to zahteven, pester in zanimiv program, ki je gotovo pevsko o-bogatil poslušalce.

Občinstvo, ki je napolnilo dvorano go-

stilne Urdih, je od pevcev izvabilo še dva dodatka. Po končanem koncertu je bila še zakuska, med katero je spet zazvenela pesem nabrežinskih pevcev, ki so zapeli pesmi, ki jih pripravljajo za druge nastope.

—o—

MESEČNIK DOM ZRCALI SEDANJOST IN PRETEKLOST SLOVENSKE BENEČIJE

● nadaljevanje na 5. strani

narečnih člankov in dopisov, med kateri-mi je posebno zanimiv tisti, napisan v ita-lijanščini, ki ima naslov »Odkriti Ameri-ko ni nikoli prepozno«, v katerem neki italijanski sodržavljani razkriva, kaj si je predstavljal pod Slovenci in slovenskimi Benečani, nekake ruske boljševike ali Čr-nogorce v njihovih kostumih, dokler ni začuden odkril resnice. Na zadnji strani prinaša Dom tudi daljši članek o športu.

List je zanimiv, privlačen, brihtno pi-san in bi zaslužil, da bi ga poznala tudi širša slovenska javnost.

f j

Važna pobuda na področju šolstva

■ nadaljevanje s 1. strani

dobnih medsebojnih stikov že prišlo v do-linski osnovni šoli in da so te pobude tudi dobro uspele. Tako so tudi omenili pred-stavo o Ostržku, ki jo je v lanskem šol-skem letu pripravil slovenski Dijaški dom za šole v središču mesta, ki je povsod do-živela lep sprejem in prav tako lep uspeh. Pozitivno je tudi, da je šolsko skrbništvo dalo svoje povoljno mnenje, vsekakor pa je uprašanje, kolikšna bo udeležba pred-vsem italijanskih profesorjev in učiteljev. Profesor Pahor je tudi nakazal, da odbor, ki je nastal lani spomladi po znanih pro-tislovenskih izgrediv na italijanskih višjih

srednjih šolah, ni začel delovati tako kot bi lahko, ker se mora pač soočiti z vrsto težav, ki so predvsem organizacijskega značaja. Prav tako odbor še ni navezal stikov z drugimi podobnimi ustanovami, ki delujejo v Zgornjem Poadižju ali v do-lini Aosta.

Prisotnost na četrtkovem srečanju ita-lijanskih in slovenskih šolnikov v hotelu Europa v nabrežinskem Bregu pa bo po-kazala, kakšno je zanimanje za podobne pobude, ki so vsekakor zelo koristno sred-stvo predvsem za večino, ki bi, kot je re-kel prof. Spadaro, »morala čutiti potrebo, da se seznani s stvarnostjo, ki jo obdaja«.